

گەرەنەوەی BP بى 10 مiliار

بەرمىل نەوتى كەركۈ دواى

سەدھىيە

14-01-2025

نووسەرەكان

مەحموود بابان

كۈرتە : لەدەرەوەي گەرنگى ناكۆكىيەكانى ھەولىر و بەغدا لەسەر ئەم پرسە، دوو پرسىيارى دىكەي گەرنگ ھەبە ئەوانىش برىتىن لە روانگەي عىراق بۇ پرسى وزە (نەوت و گاز)، گەرنگى يەدەگى نەوتى كەركۈ و ھەولى بەردەۋامى كۆمپانىيابى بۇ كىلىڭە نەوتىيەكانى كەركۈ و بەرهەنەنان تىئدا لەسەر دەمى نىت زېرۆ و گواستنەوە بۇ وزە نويپۇوهكان؟

بپاره له چوارچیوهی سه ردانه کهی بو به ریانیا سه روکوهه زیرانی عیراق ئەمرو یان سبھی واژوی سه رهتاي گریبەستىکي نوی له گەل کۆمپانیا ي بریش پیترولیوم BP بو پەره پىدانى كىلگە نهوتىيەكانى كەركوک بکات.

له راستىدا، پەيوهندى نهوتى كەركوک و كۆمپانیا ي بریش پیترولیوم (BP) مىزۇويەكى زىاد له 100 سالى ھەيە و دەگەرېتەوە بو قۇناغى سه رهتاي دۆزىنەوەي نهوت لە ھەممۇ عیراق و رۇزھەلاتى نىۋەرەست. ئەوكات كۆمپانیا كە لە ماوەي سىن مانگدا توانى لە كىلگە نهوتى باھەگۈرەدە 12 مiliar نهوت بدۆزىتەوە و بىكەت بەيەكىكى لە كىلگە نهوتىيە زەبەلاجەكانى ئەوكات و ئىستاش لە كەرتى وزەدا.

دواى بەرھەمهنیانى نهوت لە 1934 ھەتە تاوهەكى زىاد بەيىن هېچ پەرەپىدان و نۇزەنكردنەوەي تەكەنلەۋىيا بەرھەمهنیان لەو چوار كىلگە يەيى كەركوک نهوتى تىدا بەرھەمدەت لە گەل وەرھەنەن لە دوو كىلگە دىكەدا، ئاستى يەدەگى كىلگە نهوتىيەكانى كەركوک لە سەررو 20 مiliar بەرمىل نهوت، ئاستى بەرھەمهنیانىش لە يەك ملىون بەرمىل نهوتى رۆزانەوە بو 350 ھەزار بەرمىل نهوتى رۆزانە دابەزىو.

ئەو كۆمپانیا ي دۆزىنەوەكەي ئاشكرا كرد و كىلگە نهوتىيەكەي بەجيھان ناساند و ئىستاش دووباره كەراوهتەوە بو نۇزەنكردنەوەي ئامىرە تەكەنلەۋىزىيەكان و راستىردنەوەي خراپ يەدەگى كىلگە نهوتىيەكانى كەركوک و بەرزىردنەوەي ئاستى بەرھەمهنیانى نهوت و نەسۇوتانى ڭازى ھاوهەل و بەرھەمهنیانى ڭاز بو وىستگەي كارەبا لەو شارە.

كەركوک و ناوچەكانى دىكەش لە دواى 2003 ھەتە بە ناوچە كىشە لە سەر يان ناوچەكانى ماددهى 140 لە دەستوورى ھەميشەيى عیراق دانراوه، بەلام دواى تىپەپىنى دوو دەيە و كۆتايەنانى بەلین دوابىن كابىنەي حکومەتى عیراق بۇ دەركىدىن ياساي نهوت ڭاز لە شەش مانگى يەكەمى كاركىرىنىدا، كە ئىستا 3 سالى تىپەپىو و 9 مانگى كاركىرىنى ماوه، ھەممۇ پرسەكانى پەيوهست بە نهوت و ڭاز لە عیراق بەچارە سەرەنە كراوى ماوهتەوە.

لە دەرەوەي گرنگى ناكۆكىيەكانى ھەولىر و بەغدا لە سەر ئەم پرسە، دوو پرسىيارى دىكەي گرنگى ھەيە ئەوانىش بريتىن لە روانگەي عیراق بۇ پرسى وزە (نهوت و ڭاز)، گرنگى يەدەگى نهوتى كەركوک و ھەولى بەرەدەوامى كۆمپانىا ي BP بۇ كىلگە نهوتىيەكانى كەركوک و بەرھەنەن تىدا لە سەرەدەمى نىت زىرۇ و گواستنەوە بۇ وزە نویبۇوهكان؟

نهوتى كەركوک؛ دواى سەدەيەك ھېشتا سەرچاوهەيەكى 10 مiliar بەرمىل

كىلگە نهوتىيەكانى كەركوک بە كۆنترىن كىلگە نهوتى لە رۇزھەلاتى نىۋەرەست و جيھان دەناسرىن و بۇ يەكەم جار نهوت لەم ناوچەيەدا لە كەركوکەوە دەرھەندرە. كىلگە نهوتىيەكانى كەركوک لە شەش كىلگە پىكىدىت، كە تاوهەكى ئىستا و بەرھەنەن يان ھەلکۆلەن لە چوار دانەيان كراوه و، بەھۆي خراپ بەرپۇھە بەرەنە تاوهەكى ئەمداۋىيەش ئاستى يەدەگى نهوتى و بەرھەمهنیانەكەي زۇر دابەزىو.

له راستىدا، مىزۇوي كۆمپانىا بىرىش پىترولیوم BP لە عیراق و كەركوک دەگەرېتەوە بۇ سەرەتاي دۆزىنەوەي نهوت لە ھەممۇ عیراق، كاتىك لە سالانى 1920 كۆمپانىا ئەنگۇلۇ-پېرىشىن دەستىكىدە بە گەران و ھەلکۆلېنى بىرى نهوت لەم ناوچەيەدا.

سەرەتاي سالانى 1920 ھەتە لە لايەن كۆمپانىا نهوتى توركى (كە دواتر ناوى گۇپا بۇ كۆمپانىا نهوتى عیراق) دەستكرا بە گەران و چوارەمین بىرى تاقىكىردنەوەيان لە نزىك كەركوک ھەلکەنزا و ناونزا "بابا گورگۈر" كە واتاي "باوكى ئاگر" دەگەيەنەت. له راستىدا، ناوهەكە لەو ناگارانەوە هاتووھە كە بەرەدەوام لە سەر نهوت و گازى ھەلقولا لەو زەۋىيانەي كەركوکەوە دەسۇوتان.

لە ماوەي سىن مانگى كاركىرىنى كۆمپانىا كەدە و لە كاژىر سىن بەرەبەيانى 14 ئۆكتۆبەرى 1927، كاتىك تىمەكە كە يېشتنە قوللىكەندە كەيان، نهوت و ڭاز ھاتە سەرەوە. پېزىانى نهوتەكە ھېننەدە بەرز بۇو كە 46 مەتر بەرزىر لە بورجى كىلگە نهوتىيەكە زىات دەرچووھە و نەك تەنبا رۇوبەر و چواردەوەر كىلگە كەي داپۇشى، بەلکوو بەرپۇھەر 400 دۇنمى خۇرى كرد بە نهوت، كە رۆزانە 90 ھەزار بەرمىل نهوتى رۇواھە تاوهەكى كۆنترول كراوه، (Ellen R. Wald, 2018).

بەپىي ھەمان سەرچاوه، لە سالى دواتردا (1928)، كۆمپانىا كە بىرى دىكەي ھەلکەند و دەرىخست كە كىلگە يەكى نهوتى بە درىزىاي

نزيكه‌ي ٤٨ کم له‌زير چينيکي ته‌نكى بەرد له ناوجه‌ي كەركوكدا هەيە. پاشان، ئەو ديارىكرا كە ئەو كىلگەيە بەتەنيا نزيكه‌ي 12 مليار بەرمىل نهوتى يەدگى تىدايە، كە ئەوكات و ئىستاش يەكىكە لە كىلگە گەورەكانى نهوت له جىهاندا. دواتر بەرهەمهىنانى نهوت له كىلگەكەوە دواكه‌وت تاوه‌كو 1934.

ئىستا، بەپى نويترىن داتاكانى گلوبال ئىنجى كۆي يەدگى نهوتى كىلگە نهوتىيەكانى كەركوك ئەوانەي هەلکۈلىن و وەبەرهەننانيان تىداكراوه كەيشتۇوته 8.9 مليار بەرمىل نهوت، بەمدايىھەش بەپىنى لىكۈلەنەوەيەكى [بەرەنەيەرابەتى كۆكاكان و بەرەپىدانى كىلگەكان](#) لە كۆمپانىي نىشتەمانى نهوتى عىراق، ستراكچەرى دوو كىلگەي دىكەي لە پارىزكاي كەركوك بەناوهەكانى غەدىر و تىل عەلى له شىۋىيەكى نوى دۆزرايەوە كە بەكىشى بىرى 1.3 مليار بەرمىل نهوتىان تىدايە، بېرى سەرروو 400 ملىون بەرمىل نهوتى ئەم دوو پىنكەتە نوييە له روووي تەكىنلىكى و ئابوورىيەوە شىاوه بۇ وەبەرهەننان.

ھەروەها، راپورتەكانى [كۆمبانىي سۆمە](#) بۇ ھەناردهكىرىدى نهوتى عىراق ئامازە بەوهەدەكتە كە لە نۆفەمبەر 2024دا كىلگە نهوتىيەكانى كەركوك بە بىرى 266 ھەزار و 715 بەرمىل رۆزانه بەشدارى ھەناردهكىرىدى كۆي نهوتى عىراق بۇ دەرەوە كەردووھ، ئىستاش [ئاستى بەرەنەمەننان](#) نهوت له و چوار كىلگەوە لە كەركوك لهنیوان 350 ھەزار بۇ 360 ھەزار بەرمىل نهوتى رۆزانه دايە، كە لەچاو يەدگەكەيدا هېچ نىيە.

روانگەي بەغدا بۇ پرسى نهوت و گاز؛ دەستوورى نوى عىراق

شارى كەركوك لە دەستوورى كاتى و ھەميشەي عىراق وەك ناوكۇكى ناوى ھاتووھ و چاوه رواندەكرا كەوا لە ئىدارەي نۇنى عىراق دواي رووخانى رژىمي سەدام حسین ئەم پرسە يەكلابكىرىتەوە بەشىۋەيەكى لە راپرسىيەكدا خەلکى رەسەنى شارەكە دەنگ بەدەن بەوهە كەوا ئەم پارىزكايە سەر بە تاكە ھەریم دەولەتە فیدرالىيەكە بىت يان راستەوخۇ پارىزكايەكى دەولەتە فیدرالىيەكە بىت، بەلام نزيكەي دوو دەيەي لەدواي نووسىنەوەي چارەسەركىرىدى ئەم كىشەيە لە ماددەي 585 دەستوورى كاتى و ماددەي 140 دەستوورى ھەميشەي عىراق ھېشىتا جىيەجىنەكراوه و كىن ھىزى ھەبووبىت، ئەو ئىدارەي نهوتى ئەم شارەي كەردووھ.

مەممەد شىاع سوودان، سەرۆكوهەزيرانى عىراق لە ھەمان رۆزى سەرداھەكەيدا بۇ بەريتانيا لە رۆژنامەتى ھەلەگارافەوە [گۇتى](#)" لە گفتۇگۆكەنام لەگەل سەرۆكوهەزيرانى بەريتانيا و بەرپرسە بالاكاندا سەرنج دەخەمە سەر رىيکاكانى پىشتكىرىكىرىدىن چاکكردنەوەي ژىرخان و گەشەپىدانى كەرتە بەرەنەمەننەرەكان، بەتايىھەتى وزە، كە ھېشىتا بېرىھى پېشى ئابوورى عىراقە. كۆمپانىا ديازەكانى بەريتانيا بۇ چەندىن سال رۆلۈنىكى سەرەكىيان لە گەشەپىدانى كىلگە نهوتىيە گرنگەكانى وەك رومەيلە و كەركوك ھەبووھ. بەمدايىانەن، ئەم ھاوبەشىيە زىاتر پېتەوكرا لە رىيگەي لىكىتىيەيشتىنىكى نويوھ لەگەل يەكىن لە گەورەتىرين كۆمپانىاكانى بەريتانيا (BP) بۇ دامەززاندى پېۋەزەيەكى گەورەي گاز، كە چاکكردنەوەي كىلگەكانى كۆمپانىي نهوتى باکوور و دروستكىرىدى ژىرخانى بەرفراوان بۇ پىشەسازى نهوت له خۇ دەگەرتىت.

لە بەرامبەردا حکومەتى ھەریم كوردىستان پېش بەرى كەوتى سوودانى بۇ لەندەن، لە رىيگەي [رايگەباندراؤنکەوە](#) ئامازەي بەوهەكىد "ئىستا حکومەتى عىراق ئامادەكارى دەكتە كە بە شىۋەيەكى تاڭلايانە، نهوت و گازى ئەم ناوجانە بىبات، ھەروەها،" حکومەتى فیدرالى لە ھەولى ئەوهەدایە گەرېبەستى نهوت و گاز واژۇ بىكات". كە ئەمەش لەئىستاوه دەرخەرى ناپەزايى حکومەتى ھەریم كوردىستانە.

راستىيەكى دىكەش لەم پرسەدا نەگۈرىنى روانگەي عىراقە لە بەرىۋەبرەنەي پرسى نهوت و گاز لە يەكەم رۆزەوە تاوهكە ئەمەر، كە ئىدارەدانىكى بەھىزى ناوهەندى و بەرىۋەبرەنەيلىكى لوازى نىوخۇي ھەریم و پارىزكاكان لە عىراق، لەكانتىدا لەدواي 2003 و لە دەستوورى نوى عىراق پېچەوانەي ئەمە ھاتووھ كە جۇرىكە لە لامەركەزىيەت و رۆلى ھەریم و پارىزكاكانى بەھىزىكەردووھ و دەسەلاتى حکومەتى ناوهەندى لوازكەردووھ، (كەمال ئەلمەھەدى، 2006).

گەرەنەوەي BP بۇ كەركوك بە شىۋازايىكى نوى گەرېبەستى نهوتى

لەدواي رووخانى رژىم و لەسەرەتاي [2005](#) وەزارەتى نهوتى عىراق كىلگەيە ئەنلىكى دا بە كۆمپانىا شىلى بەريتانيا و كىلگەي نهوتى رومەيلە بە بىرىتىش پەترولىيوم بۇ لىكۈلەنەوەيەكى زانسى و چۆنەتى پەرەپىدان و بەرەنەمەننەوەي ئاستى بەرەنەمەننانى نهوت له و دوو كىلگە گەورەي عىراق، بەلام BP چاوى لە كەركوك بۇوھ.

لەراستىدا گەرەنەوەي كۆمپانىا بىرىتىش پەترولىيوم (BP) بۇ كەركوك دواي سەددەيەكى و واژۆكىرىدىن چەندىن رىككەوتىن لەماوهەي دەيەي

رابردوودا پرسیکی گرنگه، که بهپی [لیکنیکه شتنامه](#) پیشووتری نیوان و هزاره‌تی نهوتی عیراق و کومپانیای BP گریبه‌سته نوییه‌که کیلگه‌ی نهوتی بای حسه‌ن (دومی بابه و ئافانه)، کیلگه‌ی نهوتی جه‌مبور و خه‌باز که ئیستا له‌لایه‌ن کومپانیای نهوتی باکووری (NOC) حکومه‌تی عیراقه‌وه به‌پیوه‌ده بیرین له‌خوده‌گرت.

کومپانیا به‌ریتانيه‌که له‌سالی 2010 وه هاویه‌شی به‌رهه‌مهینانی نهوتی رومیله به گریبه‌ستی خزمه‌تگوزاری سه‌رمایه‌کوزاری کردودوه، و له‌سالی 2013 شه‌وه ریکه‌وتني راویزکاری بؤ کیلگه‌ی نهوتی که‌ركوک دردووه، به‌لام به‌هقی رووداوه‌کانی 2014 وه تاوه‌کو 2017 کاري تىدا نه‌کرد. جاريک دیکه له کانوونی دووه‌می 2018 دا ریکه‌وتنيک نوی بؤ لیکولینه‌وه له به‌رزکردن‌هه‌وهی زیزخانی کیلگه‌کان و په‌ره‌پیدانیان واژوکرد و له ئاپاری هه‌مان سالیشدا ریکه‌وتنه‌که فراوانتر کرا که ئه‌وكات کیلگه‌ی نهوتی خورمه‌لله‌شی ده‌گرت‌هه‌وه که له زیز ده‌سنه‌لاتی حکومه‌تی هه‌ریمی کوردستان بواوه، به‌لام ئه‌میش نه‌که‌وه بواری جیبه‌جینکردن‌هه‌وه.

هه‌روه‌ها، له‌سه‌ره‌تای ئه‌مسالیشدا گفتوكوکان [بېشۇوه‌هەك چىپوونەوە](#) کهوا رۆزانى پشۇوش به‌ردده‌امبوون تاوه‌کو گه‌پشتتنه نووسینه‌وهی ره‌شنووسی دواپین خاله‌کان و گۆپنی گریبه‌سته‌که‌ش له‌گریبه‌ستی خزمه‌تگوزارییه‌وه بؤ گریبه‌ستی هاویه‌شی له قازانچ‌گردن.

ئیستا که بپیاره لهم سه‌ردانه‌ی مجه‌مم‌هه شیاع سوودانی بؤ به‌ریتانيا بنه‌ما سه‌ره‌کییه‌کانی ریکه‌وتنه‌که واژو بکرت، دواتر کابینه‌ی ئه‌نجومه‌نی و هزیرانی عیراقیش په‌سنه‌ندی بکات. گریبه‌سته نوییه‌که‌ش کیلگه‌ی نهوتی بای حسه‌ن به هه‌ردده (دومی بابه و ئافانه)، کیلگه‌ی نهوتی جه‌مبور و خه‌باز ده‌گرت‌هه‌وه، جکه له پروژه‌کانی وک و به‌ره‌هینان له کازی هاوه‌ل و به‌رهه‌مهینانی کاره‌با له وزه خوړه‌وه.

هه‌روه‌ها، شیوازه نوییه‌که‌ی گریبه‌سته‌که که له‌جۇرى مودىلى هاویه‌شیکردن له قازانچ زیاتر نزیکه له‌گریبه‌ستی هاویه‌شیکردن له به‌رهه‌مهینان PSA تاوه‌کو گریبه‌ستی خزمه‌تگوزاری SC، که ئه‌مه‌ش ده‌رخه‌ری ئه‌و راستیه‌یه کهوا عیراق دواى دوو ده‌دیه بؤ به‌ره‌کردن‌هه‌وهی ئاستی به‌رهه‌مهینان، نویکردن‌هه‌وهی توانای ئامیزی کیلگه‌کان و نه‌سووتانی گازی هاوه‌ل و زیادکردنی ئاستی به‌رهه‌مهینانی نه‌وت و راستکردن‌هه‌وهی تیکچوونی يه‌ده‌گی نهوتی کیلگه‌کان په‌نای بؤ کومپانیا نیوده‌لەتیه‌کانی نه‌وت برد.

له‌راستیدا، شیوازه نوییه‌که‌ی گریبه‌سته‌که که له‌جۇرى مودىلى هاویه‌شیکردن له قازانچ زیاتر نزیکه له‌گریبه‌ستی هاویه‌شیکردن له يه‌ک خالدلا جیاوازه له گریبه‌ستی هاویه‌شی له به‌رهه‌مهینان PSA، ئه‌ویش ئه‌وه‌یه کومپانیاکه نابینه‌خواهون يان هاویه‌شی نه‌وت و گازی دوژراوه به‌لکوو هاویه‌ش له قازانچ ئه‌و نه‌وت و گازه‌ی به‌رهه‌مدیت و ده‌فرؤشیریت به‌ریزه‌ی جیاواز کهوا له گریبه‌سته‌کانی پیشۇوی ئه‌مجۇرده‌دا پېشکی کومپانیاکان کېیشته [رېزه‌هی 32%](#) بؤ کومپانیا و به‌ره‌هینه‌ره‌که و ئه‌مه‌ی BP بؤ که‌ركوک چه‌نده با چاوه‌پروان بین.

کومپانیای BP يه‌کیکه له گه‌وره کومپانیاکانی که‌رتی وزه‌ی جیهان کهوا به‌پی ستراتیزی کومپانیاکه ده‌بوایه و به‌ره‌هینان له وزه باوه‌کان نه‌وت و گاز که‌مکاتاه‌وه و تاوه‌کو [2050](#) بگاته ئاستی نیت زیرو و کۆی و به‌ره‌هینانه‌کان بگوازیت‌هه‌وه بؤ وزه نویبوبووه‌کان، به‌لام ئه‌م ریکه‌وتنه‌ی له عیراق و ریکه‌وتني پیشۇووتریشی له کوهیت ئه‌وه ده‌رده‌خات کومپانیاکه و جیهانیش هېشتنا پیویستی به وزه باوه‌کان هېچ نه‌بېت بؤ ده‌دیه داهاتوو.

کۆتاين

کیلگه نهوتیه‌کانی که‌ركوک يه‌کیکه له و کیلگانه‌ی له عیراق له 1934 وه که نهوتی لیوه به‌رهه‌مدده‌هینریت تاوه‌کو ئیستا و به‌ره‌هینان و په‌رېپیدان بؤ زیادکردنی به‌رهه‌مهینان نه‌وت تىدا نه‌کراوه، ئه‌مه‌ش واکردووه ئاستی به‌رهه‌مهینان نه‌وت و يه‌ده‌گه‌که‌ش که‌مبینه‌وه، ئه‌م گریبه‌سته نوییه‌ی عیراق له‌کەل BP بؤ ریکخسته‌وهی توانای بیره‌کان و گیرانه‌وهی ئاستی سرووشتی يه‌ده‌گی بیره‌کان به تکنله‌لۇزیا نوی و په‌ره‌پیدانی کیلگه‌کان له‌پرووی به‌كاره‌هینان ئا و يان گاز بؤ بیره‌کان که ده‌توانیت ئاستی به‌رهه‌مهینان له و کیلگانه‌وه بباته‌وه قۇناغىنیکی نوییه‌وه.

به‌پی گریبه‌سته نوییه‌که کومپانیا به‌ریتانيه‌که ده‌ستده‌کات به هه‌لکوئینی 16 بیری نوی و دامه‌زراندنی ئامیزی پیویست بؤ نه‌سووتانی گازی هاوه‌ل و جياکردن‌هه‌وهی گازه‌که له و نهوتی به‌رهه‌مدیت و گواستن‌هه‌وهی بؤ ویستگه‌ی کاره‌با. هه‌روه‌ها، گه‌راندن‌هه‌وهی ئاستی به‌رهه‌مهینانی نهوتی که‌ركوک بؤ نزیکه‌ی نیو مليون به‌رمیل نه‌وت له‌رۆزیکدا، چونکه ئه‌و [چوار کیلگه‌هە](#) کهوا کومپانیا به‌ریتانيه‌که بپیاره و به‌ره‌هینانی به‌شیوه‌ی گریبه‌ست هاویه‌شی له قازانچ تىدا بکات رېزه‌ی 98% کۆی يه‌ده‌گ سه‌لمینزاوی نهوت که‌ركوک پېنگده‌هینیت.

هەروەھا، لەپووی شیاوبوونی تەکنیکی و ئابووربیوه بۇ وەبەرھەینان نەوتى كەركۈك بەرزىرین رېزەي لەسەر ئاستى ھەمۆو عێراق ھەيە، بەشىۋەيەك ئاستى شیاوبوونەكەي ([Recovery facto](#)) كە دەگاتە 58% كۆي سەرچاوهكە، لەكاتىكدا كىلگەي نەوتى ويست قۆپنە لە سەرە شیاوبوونى ئابووربیەكەي 42%.

لەكۆتاپىدا، خالىكى سەرنجراكىش لەم گەرىپەستە نوييەي BP لە عێراق گەرانەوەي بۇ وزە باوهەكان، لەكاتىكدا لەراپۆرتى ستراتىزى 2020دا كۆمپاياكەدا ئامازەي بە كۆتاپىدەن بەوەبەرھەینان لە وزە باوهەكان و تەرخانكىرىنى پارە بۇ وەبەرھەینان لە وزە نوييەوەكان و كەيشتنە نىت زېرۆ لە 2050 يان پىنىشتى لەوسالە دابۇو، بەلام ئەم وەرچەرخانە واتاي بۇ نەوت و گاز لە داھاتوودا ھەيە ھەروەك و چۆن كەپانەوە بۇ كەركۈكىش دواي سەددەيەك جەڭ لەدىيە ئابووربىەكەي دىيۇ دىكەشى ھەيە.

سەرچاوهكەن

Wald, E. R. (2018). Kirkuk's Oil Chessboard. **The Cairo Review of Global Affairs**, Winter 2018

Al-Mehaidi, K. (2006). Geographical Distribution of Iraqi Oil Fields And Its Relation with the New Constitution. **Petroleum Adviser**, Revenue Watch Institute